BESCHIKKING VAN HET GERECHT (Vierde kamer)

15 juli 1998 *

In zaak T-115/94 (92),

Opel Austria GmbH, voorheen General Motors Austria GmbH, vennootschap naar Oostenrijks recht, gevestigd te Wenen, vertegenwoordigd door D. Vandermeersch, advocaat te Brussel, en T. Müller-Ibold, advocaat te Frankfurt am Main, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van Arendt en Medernach, advocaten aldaar, Rue Mathias Hardt 8-10,

verzoekster,

tegen

Raad van de Europese Unie, vertegenwoordigd door zijn juridisch adviseur B. Hoff-Nielsen als gemachtigde, bijgestaan door H.-J. Rabe en G. M. Berrisch, advocaten te Hamburg en Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij A. Morbilli, directeur-generaal van de directie juridische zaken van de Europese Investeringsbank, Boulevard Konrad Adenauer 100,

verweerder,

* Procestaal: Engels.

betreffende een verzoek tot begroting van kosten naar aanleiding van het arrest van het Gerecht van 22 januari 1997, Opel Austria/Raad (T-115/94, Jurispr. blz. II-39),

geeft

HET GERECHT VAN EERSTE AANLEG (Vierde kamer),

samengesteld als volgt: P. Lindh, kamerpresident, K. Lenaerts en J. D. Cooke, rechters,

griffier: H. Jung

de navolgende

Beschikking

Het procesverloop

1 Bij op 21 maart 1994 ter griffie van het Gerecht onder nummer T-115/94 ingeschreven verzoekschrift heeft Opel Austria GmbH (hierna: „Opel Austria") verzocht om nietigverklaring van verordening (EG) nr. 3697/93 van de Raad van 20 december 1993 houdende intrekking van tariefconcessies overeenkomstig artikel 23, lid 2, en artikel 27, lid 3, onder a, van de Vrijhandelsovereenkomst tussen de Gemeenschap en Oostenrijk (General Motors Austria) (PB L 343, blz. 1).

2 Bij beschikkingen van de president van de Tweede kamer van het Gerecht van 7 respectievelijk 20 oktober 1994, is de Commissie toegelaten tot interventie ter ondersteuning van de conclusies van de Raad en de Oostenrijkse Republiek ter ondersteuning van de conclusies van verzoekster.

3 Bij arrest van 22 januari 1997, Opel Austria/Raad (T-115/94, Jurispr. blz. II-39), wees het Gerecht het beroep van Opel Austria toe en verwees het de Raad in zijn eigen kosten alsmede in die van verzoekster.

4 Bij brief van 14 juli 1997 verzocht Opel Austria de Raad om betaling van een totaalbedrag van 9 939 563 BFR als zijnde gemaakte kosten.

5 Bij brief van 31 juli 1997 wees de Raad dit verzoek af.

6 Er vonden besprekingen plaats om tot een eventuele regeling te komen, doch deze leverden geen resultaat op. Vervolgens heeft Opel Austria bij op 12 januari 1998 ter griffie neergelegd verzoekschrift, een verzoek tot begroting van kosten ingediend.

Conclusies van partijen

7 Verzoekster concludeert dat het het Gerecht behage, de Raad te veroordelen tot betaling van haar volledige kosten en honoraria van de advocaten, te weten het bedrag van 9 939 563 BFR.

8 Verweerder concludeert dat het het Gerecht behage, het bedrag van de invorderbare kosten, daaronder begrepen de kosten voortvloeiende uit deze procedure, op een redelijk bedrag vast te stellen, dat in totaal niet meer bedraagt dan 2 500 000 BFR.

Ten gronde

Argumenten van partijen

9 Verzoekster stelt, dat de door haar gevorderde kosten en honoraria van de advocaten onvermijdelijke en noodzakelijke kosten vormden.

10 Volgens een gemeenschapsrechtelijk beginsel is de partij die in een aan de gemeenschapsrechter voorgelegde zaak in het gelijk is gesteld, normaliter gerechtigd, de terugbetaling van alle door haar gemaakte kosten te verlangen.

11 Het voorwerp en de aard van het geschil zouden de kosten en de honoraria van verzoeksters raadslieden noodzakelijk hebben gemaakt, aangezien het beroep gericht was tegen een verordening die regels op het gebied van staatssteun, opgenomen in door de Gemeenschap gesloten vrijhandelsovereenkomsten, voor het eerst toepaste op in niet-lidstaten van de Europese Unie verleende steun. Er zou sprake zijn geweest van de toepassing van communautaire mechanismen ter bescherming van de handel in omstandigheden waarin dergelijke maatregelen nog niet eerder van toepassing waren geweest.

12 De zaak heeft een aantal nieuwe vragen opgeworpen die van bijzonder belang zijn voor de ontwikkeling van het gemeenschapsrecht, met name de vraag, of in het verleden verleende staatssteun, in het kader van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte (hierna: „EER-overeenkomst"), als bestaande steunmaatregelen moesten worden aangemerkt die daarom in de Gemeenschap en

de Europese Economische Ruimte niet met terugwerkende kracht konden worden onderzocht, de vraag van de invloed van het gemeenschapsrecht op de gevolgen van de constante opeenvolging van internationale overeenkomsten voor het betrokken gebied, te weten de Vrijhandelsovereenkomst tussen de Gemeenschap en de Oostenrijkse Republiek, de EER-overeenkomst, het EG-Verdrag, en gedurende deze periode, de Algemene Overeenkomst betreffende tarieven en handel (GATT), en de vraag van de rechtsgevolgen van de EER-overeenkomst, vóór de inwerkingtreding, maar na de ratificatie ervan.

13 De vragen feitelijk en rechtens zouden complex, moeilijk en omstreden zijn geweest en een enorme hoeveelheid werk van verzoeksters raadslieden hebben verlangd. Die raadslieden hadden een zekere kennis van de relevante feiten, aangezien zij zich voor de vaststelling van de bestreden verordening met de kwestie hadden beziggehouden. Deze kennis was echter nutteloos geworden door de weigering van de Commissie, vóór de vaststelling van de verordening haar volledige versie van de relevante feiten te geven.

14 Tot staving van haar verzoek legt verzoekster een samenvattend overzicht over van de tijd die aan elk van de fases van de procedure is besteed. Volgens dit overzicht hebben haar raadslieden in totaal 272,75 uur aan de opstelling van het verzoekschrift gewerkt, 230,5 uur aan de opstelling van de repliek, 154,5 uur aan de opstelling van de opmerkingen over de interventies en 135,75 uur aan de voorbereiding van de mondelinge behandeling. Bovendien zouden zij in de loop van de procedure nog eens 80,25 uur hebben besteed aan taken als het onderhouden van contacten met verzoekster en de Oostenrijkse regering alsmede contacten met de Raad en verzoekster over met het beroep verband houdende vragen.

15 Ten slotte heeft de zaak een bijzonder economisch belang voor verzoekster. Alleen al voor het jaar 1994 heeft zij een voorlopige betaling van een bedrag van iets meer dan 120 000 000 BFR moeten doen uit hoofde van bij de bestreden verordening ingevoerde rechten. Toen zij beroep tegen deze verordening instelde wist zij niet, of de instellingen ervan uitgingen, dat het recht na de toetreding van de Oostenrijkse Republiek tot de Europese Unie niet zou gelden en of deze toetreding

daadwerkelijk zou plaatsvinden. Zij heeft er daarom van moeten uitgaan, dat de verordening gedurende een aantal jaren zou gelden. Hiervan uitgaande heeft zij zich redelijkerwijze op het standpunt kunnen stellen, dat de huidige nettowaarde van de door haar tussen 1994 en 2001 te betalen douanerechten, rond de 1 250 000 000 BFR zou zijn.

16 De Raad merkt op, dat het gevorderde bedrag blijkens de door verzoekster overgelegde stukken kan worden verdeeld in honoraria van de advocaten (9 557 563 BFR), onkosten van verzoeksters raadslieden (309 000 BFR), reiskosten van een vertegenwoordiger van de moedermaatschappij (28 000 BFR) en kosten voor domiciliekeuze (45 000 BFR).

17 Hij beklemtoont, dat als invorderbare kosten alleen de gemaakte noodzakelijke kosten worden aangemerkt.

18 Met betrekking tot het voorwerp en de aard van het geschil is hij van mening, dat verzoekster het belang van de zaak overdrijft. Hij merkt op, dat het Gerecht in zijn arrest niet is ingegaan op de vragen over de toepassing van de in de Vrijhandelsovereenkomst opgenomen regels betreffende staatssteun.

19 Ofschoon het geding een aantal nieuwe en belangrijke gemeenschapsrechtelijke vragen betrof, was het belang ervan niet zodanig, dat het het gevraagde bedrag van de honoraria van de advocaten rechtvaardigt.

20 Met betrekking tot de problemen en de omvang van het werk stelt de Raad, dat de zaak niet de door verzoeksters raadslieden daaraan bestede tijd rechtvaardigde. Het bedrag van de berekende honoraria is daarom kennelijk buitensporig.

21 Uit de door verzoekster overgelegde stukken blijkt, dat haar raadslieden 873,75 uur aan de zaak hebben besteed, dat veertien advocaten van het kantoor dat verzoekster vertegenwoordigt aan het dossier hebben gewerkt en dat de belangrijkste partner van dit kantoor ongeveer 648,25 uur aan de zaak heeft besteed. Ter vergelijking, de advocaat van de Raad die als eerste verantwoordelijk is voor de verdediging van de instelling en de zaak nagenoeg alleen heeft gevoerd, heeft in totaal 165 uur aan het dossier besteed.

22 Gelijk verzoekster erkent, hebben haar raadslieden het dossier bovendien reeds voor de vaststelling van de bestreden verordening behandeld, zodat zij met de feiten bekend waren. Voorts zijn zij bijzonder goed op de hoogte geweest van het standpunt van de Commissie, aangezien verzoekster nauwe contacten met de Oostenrijkse regering onderhoudt.

23 Aangaande verzoeksters economische belangen is de Raad ten slotte van mening, dat het juiste bedrag ervan niet bijzonder relevant is, aangezien zelfs indien de door verzoekster overgelegde cijfers juist zijn, de door haar raadslieden aan de zaak bestede tijd buitensporig blijft.

24 De Raad is bovendien van mening, dat het aan onkosten gevraagde bedrag van 309 000 BFR buitensporig is.

25 Uitgaande van de uren die zijn eigen raadslieden aan de zaak hebben besteed en van een gemiddeld uurtarief van 10 000 BFR, schat de Raad de invorderbare kosten op een totaalbedrag van 2 500 000 BFR. Daar het hier om een nogal ruime schatting gaat, moet dit bedrag alle door verzoekster gemaakte kosten dekken.

Beoordeling door het Gerecht

26 Volgens artikel 91 van het Reglement voor de procesvoering, „worden als invorderbare kosten aangemerkt (...) de door partijen in verband met de procedure gemaakte noodzakelijke kosten, in het bijzonder de reis- en verblijfkosten en het honorarium van de gemachtigde, raadsman of advocaat". Uit deze bepaling volgt, dat de invorderbare kosten zijn beperkt tot, enerzijds, de kosten die in verband met de procedure voor het Gerecht zijn gemaakt en, anderzijds, de daartoe noodzakelijke kosten (zie beschikking Hof van 9 november 1995, Ahlström Osakeyhtiö e.a./Commissie, 89/85 DEP, nog niet gepubliceerd in de Jurisprudentie, punt 14).

27 Volgens vaste rechtspraak staat het niet aan de gemeenschapsrechter om de door de partijen aan hun eigen advocaten verschuldigde honoraria vast te stellen, maar dient hij te bepalen, tot welk bedrag die vergoedingen kunnen worden teruggevorderd van de partij die in de kosten is verwezen. Bijgevolg behoeft het Gerecht, indien het uitspraak doet over een verzoek tot begroting van kosten, geen rekening te houden met een nationaal tarief van advocatenhonoraria of met een eventuele overeenkomst dienaangaande tussen de belanghebbende partij en haar gemachtigden of raadslieden [zie beschikking Gerecht van 8 november 1996, Stahlwerk Peine-Salzgitter/Commissie, T-120/89 (92), Jurispr. blz. II-1547, punt 27].

28 Daar een tariefregeling in het gemeenschapsrecht ontbreekt, moet het Gerecht de gegevens van de zaak vrijelijk beoordelen, daarbij rekening houdend met het onderwerp en de aard van het geschil, het belang ervan vanuit het oogpunt van het gemeenschapsrecht, de moeilijkheid van de zaak, de hoeveelheid werk die de gemachtigden of de raadslieden aan de contentieuze procedure kunnen hebben gehad, en het economisch belang van het geschil voor de partijen [zie beschikking Gerecht van 24 maart 1998, International Procurement Services/Commissie, T-175/94 (92), Jurispr. blz. II-601, punt 10].

29 Wat de moeilijkheid van de zaak en het belang ervan vanuit het oogpunt van het gemeenschapsrecht betreft, blijkt dat de zaak betrekking had op een aantal vragen, die in de vroegere rechtspraak niet expliciet waren onderzocht, namelijk die van de toepassing van de bepalingen betreffende staatssteun, opgenomen in de

Vrijhandelsovereenkomsten die de Gemeenschap en verschillende landen van de Europese Vrijhandelsassociatie hebben gesloten, die van het rechtsgevolg van een door de Gemeenschap gesloten internationale overeenkomst vóór haar inwerkingtreding, maar nadat de Gemeenschap, als laatste verdragsluitende partij, haar goedkeuring had verleend, die van de toepassing en uitlegging van de EER-overeenkomst en een aantal artikelen ervan, met name artikel 6, en die van de juridische consequenties van het feit dat het nummer van het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* waarin de gemeenschapshandeling bekend was gemaakt, was geantidateerd. De aard van het geding rechtvaardigt daarom zowel de hoge honoraria als het feit dat verzoekster door verschillende advocaten is vertegenwoordigd [zie beschikking Stahlwerke Peine-Salzgitter/Commissie, T-120/89 (92), reeds aangehaald, punt 30].

30 Ook al heeft het geding een groot aantal belangrijke rechtsvragen opgeworpen, het werk dat de zaak van verzoeksters raadslieden heeft kunnen vragen, inclusief onderzoek en analyse van de doctrine, de regeling en de rechtspraak, is echter niet van een dergelijke omvang geweest dat een zo hoog bedrag aan invorderbare kosten als door haar gevorderd gerechtvaardigd is. Een totaal van ongeveer 900 arbeidsuren is op zich zeer uitzonderlijk. Bovendien hadden verzoeksters raadslieden reeds een zekere kennis van de zaak, aangezien zij betrokken waren geweest bij de procedure voorafgaande aan de vaststelling van de litigieuze verordening door de Raad.

31 Wat de economische belangen van het geding voor verzoekster betreft, betwist de Raad niet dat zij aanzienlijk zijn geweest.

32 Gelet op het voorgaande, moet het bedrag van de invorderbare kosten op 4 000 000 BFR worden vastgesteld.

33 Daar met dit bedrag rekening is gehouden met alle omstandigheden van de zaak tot op heden, behoeft niet afzonderlijk uitspraak te worden gedaan over de kosten die partijen voor de onderhavige procedure hebben gemaakt.

HET GERECHT VAN EERSTE AANLEG (Vierde kamer)

beschikt:

Het totaalbedrag van de door de Raad aan verzoekster te betalen kosten wordt op 4 000 000 BFR vastgesteld.

Luxemburg, 15 juli 1998.

De griffier

H. Jung

De president van de Vierde kamer

P. Lindh